

Korvausvaatimuksen käsittely menetetyistä tuloista ensiapukoulutusten osalta

Kaupunginhallitus 13.04.2026 § 89
1/03.07/2026

Kaupunginjohtaja: Nurmeksen kaupunki on vastaanottanut yksityishenkilön laatiman vahingonkorvausvaatimuksen liittyen Nurmeksen kaupungin entisen kaupunginjohtaja Asko Saatsin toimintaan. Kaupunki on pyytänyt Asianajotoimisto Kontturi & Co Oy:ltä esitettyjen vaatimusten johdosta analyysiä siitä, mikä on kaupungin juridinen vastuuperuste, mitkä vaatimukset ovat mahdollisesti perusteltuja ja mitkä eivät, ja mitkä vahingot ovat todellista vahinkoa.

Asko Saatsi on tuomittu 1.9.2023 annetulla Pohjois-Karjalan kärjäoikeuden tuomiolla 23/132359 asiassa R 23/211 kahdesta virka-aseman väärinkäytämisestä (3.–7.1.2020 ja 3.3.2021), kunnianloukkauksesta (19.3.2021) ja virkavelvollisuuden rikkomisesta (19.3.2021). Kyse on ollut tahallisista rikoksista. Ruokolainen on ollut asianomistajana kunnianloukkausta, virkavelvollisuuden rikkomista ja toista virkaaseman väärinkäyttämistä koskevassa syytekohtassa, ja Saatsin syyksi on luettu muun ohella vailla toimivaltaa, ilman laillista perustetta ja henkilökohtaisista syistä kaupungin viranhaltijan kieltäminen käyttämästä Ruokolaisen palveluja kaupungin ensiapukoulutuksen järjestämiseksi.

Ruokolainen ei ole esittänyt edellä mainitussa oikeudenkäynnissä mitään vaatimuksia kaupunkia kohtaan. Hän ei liioin ole vaatinut Saatsilta vahingonkorvausta taloudellisesta vahingosta, vaan ainoastaan kärsimyksistä sekä selvittely- ja oikeudenkäyntikuluista.

Asiaan sovellettavasta lainsäädännöstä

Kaupungin vahingonkorvausvastuusta työnantajan roolissa

Suomen perustuslain 118 §:n 3 momentista (1112/2011) ilmenee, että jokaisella, joka on kärsinyt oikeudenloukkauksen tai vahinkoa virkamiehen tai muun julkista tehtävää hoitavan henkilön lainvastaisen toimenpiteen tai laiminlyönnin vuoksi, on oikeus vaatia tämän tuomitsemista rangaistukseen sekä vahingonkorvausta julkisyhteisöltä taikka virkamieheltä tai muulta julkista tehtävää hoitavalta sen mukaan kuin lailla säädetään.

Korvausvelvollisuuden syntymisen yhtenä edellytyksenä on ensinnäkin, että käsillä on korvausvelvollisuuden peruste (vastuuperuste). Toiseksi vaaditaan, että on sattunut laadultaan sellainen vahinko, joka juuri kysymykseen tulevan perusteen yhteydessä on korvattava. Kolmantena vaatimuksena on, että vahinko on sellaisessa syy-yhteydessä korvausvastuuseen johtavaan tekoon, toimintaan tai laiminlyöntiin, jota säännösten soveltamisessa edellytetään. Jollei oikeudellisesti riittävää syy-yhteyttä

ole todettavissa, ei vahingonkorvausvelvollisuutta synny. (Ståhlberg-Karhu, Suomen vahingonkorvausoikeus, Alma Talent 2020, s. 383.)

Yleiset vahingonkorvausvastuuta koskevat säännökset sisältyvät vahingonkorvauslakiin (412/1974, VahL). VahL 1 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan se, joka tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttaa toiselle vahingon, on velvollinen korvaamaan sen, jolle siitä, mitä ko. laissa säädetään, muuta johdu. Säännöksen 2 momentin pääsäännön perusteella lähtökohtana on täysi korvaus, kun vahingon aiheuttaja on toiminut tahallisesti.

Vahingonkorvauslain 3 luku sisältää säännökset työnantajan ja julkisyhteisön korvaus-vastuusta. Kyseessä on niin sanottu isännänvastuu. Luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään, että työnantaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka työntekijä virheellään tai laiminlyönnillään aiheuttaa. Työnantajaa koskevat säännökset soveltuvat myös kuntaan, kun vahinko on aiheutunut sellaisen julkisyhteisön työntekijän tai virka- tai siihen verrattavassa palvelussuhteessa olevan henkilön virheestä tai laiminlyönnistä toiminnassa, jota ei ole pidettävä julkisen vallan käyttämisenä (VahL 3:1). Julkisyhteisö on puolestaan lain 3 luvun 3 §:n 1 momentin perusteella velvollinen korvaamaan julkista valtaa käytettäessä virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutuneen vahingon. Saman säännöksen 2 momentti rajaa julkisyhteisön vastuun kuitenkin vain tilanteeseen, jossa toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu.

Virkamiehen ja työntekijän velvollisuudesta korvata vahinko säädetään vahingonkorvauslain 4 luvussa. Kyseisen luvun 1 §:n mukaan työntekijä on velvollinen korvaamaan muusta kuin lievästä tuottamuksesta aiheutetusta vahingosta määrän, joka harkitaan kohtuulliseksi ottamalla huomioon vahingon suuruus, teon laatu, vahingon aiheuttajan asema, vahingon kärsineen tarve sekä muut olosuhteet. Jos vahinko on aiheutettu tahallisesti, on täysi korvaus kuitenkin tuomittava, jollei erityisistä syistä harkita kohtuulliseksi alentaa korvausta. VahL 4:2 §:n perusteella virkamies vastaa virheellään tai laiminlyönnillään aiheuttamasta vahingosta vastaavasti kuin työntekijä. Saman luvun 3 §:n nojalla virkamies ja työntekijä voidaan velvoittaa suorittamaan vahingosta isännänvastuussa olevalle, mitä tämä on sanotun luvun ja 6 luvun 2 §:n mukaan maksanut vahingon kärsineelle, ko. luvun 1 §:ssä säädettyjen perusteiden mukaisesti.

Edelleen vahingonkorvauslain 6 luvun 2 §:n kanavointisäännöksen mukaan silloin, kun vahinko on kahden tai useamman aiheuttama taikka he muuten ovat velvolliset korvaamaan saman vahingon, vastaavat he siitä yhteisvastuullisesti. Se, jota ei ole tuomittu maksamaan täyttä korvausta, vastaa kuitenkin vain tuomitusta määrästä ja se, joka on vastuussa 4 luvun 1 §:n 1 momentissa säädettyjen perusteiden mukaan, vain siitä määrästä, jota ei voida saada vahingosta 3 luvun mukaan vastuussa olevalta. Kyseinen säännös ei kuitenkaan koske vastuuta tahallaan aiheutetuista vahingoista, vaan työssä tahallaan aiheutetuista vahingoista

vastaavat työntekijä tai virkamies ja työnantaja yhteisvastuullisesti (KKO 2009:32 kohta 4, KKO 2015:57 kohta 7).

Saatsin menettely ja vahinkojen aiheuttaminen on edellä kuvatuin tavoin arvioitu Ruokolaisen osalta tahalliseksi, jolloin kaupungin isännänvastuusta huolimatta Saatsin vastuu ei ole toissijaista. Kyseessä on yhteisvastuullinen vastuu, mikä johtaa siihen, että vahingonkärsijä voi kääntyä korvausvaatimuksensa johdosta yksin kumman tahansa, kaupungin tai Saatsin, puoleen.

Korvattavista vahingoista

Vahingonkorvauslain 5 luvun 1 §:n mukaan vahingonkorvaus käsittää muun ohella hyvityksen henkilö- ja esinevahingosta, tietyn edellytyksin kärsimyksestä ja myös hyvityksen sellaisesta taloudellisesta vahingosta, joka ei ole yhteydessä henkilö- tai esinevahinkoon, kun vahinko on aiheutettu rangaistavaksi säädetyllä teolla tai julkista valtaa käytettäessä. Koska Saatsi on tuomittu tahallisesta rikoksesta, kyseeseen tulee Ruokolaisen osalta myös säännöksessä tarkoitettun puhtaan varallisuusvahingon korvaaminen. Vahingon tulee olla todellista.

Puhdas varallisuusvahinko käsittää taloudellisen aseman huononemisen, esimerkiksi saamatta jääneen voiton. Vahinko ja tappio ovat puhtaassa varallisuusvahingossa käytännössä sama asia. Vahingon määrä voidaan saada selville kahta tapahtumainkulkua vertaamalla: hypoteettista, joka ilman vahinkotekoa olisi toteutunut, ja todellista, joka on seurannut vahinkoteon johdosta. Vahingon määrä on lähtökohtaisesti näiden kahden taloudellisen aseman välinen erotus. (Ståhlberg–Karhu, Suomen vahingonkorvausoikeus, Alma Talent 2020, s. 507). Todellisuudessa näyttövaikeuksien vuoksi monesti joudutaan turvautumaan arvioon, joka tehdään objektiivisten kriteerien mukaan (OK 17:2,3).

Ruokolaisen esittämistä vahingonkorvausvaatimuksista

Ruokolainen on vaatimuskirjelmässään vaatinut, että kaupunki hyvittää hänelle hänen suorittamansa ETK-kurssimaksun 3 354,00 euroa, ilmeisesti kurssien pitämistä varten hankitut koulutusvälineet 1 302,00 euroa, sekä neljän EA1-kurssin kurssimaksua vastaavan määrän eli 5 000,00 euroa.

Vaatimuksen mukaan Ruokolainen vaatii, että kaupunki korvaa hänelle summan, jonka hän on käyttänyt kouluttajapätevyyden ja koulutusvälineiden hankintaan. Ruokolainen ei ole liittännyt vaatimukseensa selvitystä, josta ilmenisi, mistä, milloin ja millä hinnalla hän on hankkinut kurssin tai koulutusvälineitä. Liioin vaatimuksesta ei ilmene, mistä koulutusvälineistä on kyse. Selvitystä ei ole siitäkään, että häneltä on jäänyt Saatsin menettelyn seurauksena pitämättä neljä EA1-kurssia.

Vaatimuskirjelmän perusteluiden mukaan kaupunki ei ole pyytänyt Ruokolaiselta ensiapukoulutusta työsuojelupäällikkö Timo Pelkosen

jäätyä eläkkeelle. Nurmeksien kaupungin lopetettua asiakkuutensa kouluttajan pätevyyttä ei ole ollut enää järkevää uusien vähäisen asiakasmäärän vuoksi. Toisaalta kirjelmässä todetaan myös, että koulutuksista on tullut edelleen kyselyjä. Ruokolainen on tuonut esiin, että ilman Saatsin menettelyä hän pitäisi hyvin suurella todennäköisyydellä koulutuksia edelleen.

Kaupunki ei ole tehnyt sopimusta tai muuta sitoumusta hankkia ensiapukoulutuksia Ruokolaiselta. Näin ollen Ruokolaisen ei voida ainakaan perustellusti katsoa suorittaneen pätevyyskoulutuksen ja hankkineen koulutusvälineet yksinomaan kaupungin asiakkuutta varten. Ruokolaisen väitettä vastaan puhuu sekin seikka, että hän on itsekin vaatimuksessaan todennut, että hänellä on ollut myös muita koulutettavia. Todettakoon lisäksi, että kaupunki on antamiensa tietojen mukaan siirtynyt pitkälti huomattavasti Ruokolaisen tarjoamaa halvempaan verkkomuotoisten koulutusten hankintaan eri palveluntarjoajilta.

Mikäli Ruokolainen kykenisi osoittamaan tai olisi muutoin tiedossa, että hän olisi tosiasiallisesti ilman Saatsin menettelyä pitänyt neljä EA1-kurssia, joista saatu voitto olisi yhteensä 5 000,00 euroa, olisi kyseessä puhdas varallisuusvahinko, jonka kaupunki olisi velvollinen Saatsin kanssa yhteisvastuullisesti korvaamaan. Käytävissä olevien tietojen perusteella asiassa ei kuitenkaan voida osoittaa, että Ruokolaisen esittämä väite pitäisi paikkansa. Joka tapauksessa kouluttajapätevyyttä ja koulutusvälineitä Ruokolaisella olisi mahdollisuus hyödyntää eri asiakkaiden kanssa.

Liiketoimintaa ei voida perustellusti perustaa yhden asiakkuuden varaan, varsinkaan ilman sopimusta ja ainakaan siten, että tämä kyseinen asiakas voisi joutua korvausvastuuseen Ruokolaisen esittämällä tavalla. Saatsin menettely ei enää ole riittävässä syy-yhteydessä siihen, että Ruokolainen on ilmeisesti päättänyt lopettaa ensiapukoulutusten tarjoamisen ja tästä aiheutuneeseen vahinkoon – hän on itsekin todennut, että koulutuksista on tullut edelleen kyselyjä. Toisaalta julkisesti saatavilla olevien tietojen perusteella Ruokolaisen yritystoiminta on edelleen käynnissä.

Asiaa ei ole arvioitava toisin siitä syystä, että Pohjois-Karjalan kärjäoikeus on Saatsin virkarikossyytteitä koskevassa tuomiossaan (nro 23/132359) katsonut, että Saatsin teko on ollut omiaan johtamaan Ruokolaiselle aiheutuvaan taloudelliseen vahinkoon. On omiaan -tunnusmerkistökijä kuvaa abstraktista vaaraa, eikä se osoita, että vahinkoa olisi tosiasiallisesti aiheutunut. Lisäksi asiassa tältä osin on ollut kyse siitä, että Saatsi on käskennyt alaisiaan peruuttamaan jo sovitut Ruokolaiselta tilatut koulutukset, jotka oli kuitenkin lopulta pidetty. Tältä osin vahinkoa ei ole tosiasiallisesti aiheutunut, vaikka abstraktista vaaraa kuvaava rikoksen tunnusmerkistökijä onkin täyttynyt.

Ruokolaisen esittämien vaatimusten hyväksymiselle ei ole perusteita.

Yhteenveto

Kaupunki on vahingonkorvauslain perusteella yhteisvastuullisesti vastuussa Saatsin tahallisesti aiheuttamista vahingoista.

Ruokolaisen osalta vaatimukset eivät ole vanhentuneita, mikäli hän on saanut tiedon Saatsin edellä yksilöidyssä oikeudenkäynnissä ilmi käyneestä hänen palveluidensa hankkimista koskevasta kiellosta vasta ko. rikosasian pääkäsittelyn myötä. Vaatimuksille ei kuitenkaan ole perusteita, koska kaupunki ei ole sitoutunut hankkimaan ensiapukoulutuksia Ruokolaiselta.

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää hylätä Ruokolaisen korvausvaatimuksen perusteettomana.

Kaupunginhallitus:

Ehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että ennen asian käsittelyä kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Jari Ruokolainen ja kaupunginhallituksen jäsen Jussi Hermaja poistuivat kokouksesta kello 20:17.